

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 30 april 1924 kl. 3 e. m.

Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 5, i anledning av väckt motion angående utredning och åtgärder i syfte att nedbringa kostnaderna för av allmänna medel icke bekostade jordfästningar.

I en inom första kammaren väckt och till första kammarens första tillfälliga utskott för behandling hänvisad motion, nr 116, ha herrar von Koch och Fehr hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t äska, att Kungl. Maj:t täcktes låta inom vederbörligt departement utreda frågan om möjligheten att vidtaga åtgärder, varigenom kostnaderna för sådana jordfästningar, som icke bekostas av allmänna medel, kunde till båtnad för allmänheten nedbringas, samt därefter till riksdagen inkomma med det förslag, vartill utredningen må föranleda.

I avseende å motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Förevarande motion är till sitt syftemål helt visst behjärtansvärd. De utgifter, som äro förknippade med en begravning, äro, även om densamma anordnas i enkla former, ganska avsevärda. Den helt naturliga och allmänna önskan hos de efterlevande anhöriga att under så värdiga former som möjligt hedra den avlidnes minne leder uppenbarligen till ökade kostnader, vilka vid beställningen ofta icke kunna närmare beräknas. Fall kunna då givetvis inträffa, då vid den ekonomiska uppgörelsen de, som ha att betala begravningskostnaderna, finna dessa överraskande höga och understundom oskäliga. I regel torde sannolikt den av entreprenörerna fordrade betalningssumman motsvara de verkliga kostnaderna med tillägg av skälig företagarevinst. Men givetvis kan här lika väl som vid andra affärsuppgörelser hända och torde också hava inträffat, att kostnaderna beräknats för högt.

Ehuru det således icke torde kunna bestridas, att missförhållanden av den art, motionärerna påtalat, verkligen kunna påvisas, har utskottet likväl icke kunnat finna, att den väg, motionärerna anvisat för de påtalade missförhållandenas avhjälpan, är i allo lämplig. Oavsett vilken principiell ståndpunkt man må hysa beträffande åtgärder från statsmakternas sida i syfte att inskränka den ekonomiska friheten, synes det nämligen utskottet icke praktiskt utförbart att lagstiftningsvägen åvägabrinda för hela landet reglerande bestämmelser på detta område, då det uppenbarligen vore ogörligt att anpassa desamma efter de skiftande förhållandena i rikets olika

Bihang till riksdagens protokoll 1924. 12 saml. 1 avd. 4 häft. (Nr 4—5.)

Utskottet.

delar, efter de tid efter annan växlande varupriserna o. dyl. En sådan lagstiftning skulle på grund härav vid tillämpningen komma att visa sig ofullständig och i övrigt ineffektiv och skulle således icke blott vara överflödigt och gagnlös, utan ock kunna stäcka strävandena att på andra lämpigare vägar undanröja de i motionen påtalade missförhållandena.

Man skulle ock lätt löpa risken, att ett dylikt statsingripande icke blott komme att rikta sin udd mot de faktiska missförhållandena, utan ock kunde menligt inverka på ett lojalt utövande av begravningsentreprenörernas näringsfång.

Närmare till hands synes i varje fall ligga, att ifrågavarande angelägenhet omhändertages av vederbörande kommunala samfälligheter i de större städerna, vilka motionen ju närmast berör, och av allmänheten själv.

Att de kommunala institutionerna äro intresserade för och i stånd att fylla en sådan uppgift, och detta utan att med anlitande av allmänna medel konkurrera med de enskilda begravningsentreprenörsfirmorna, har nyligen Stockholms stads kyrkogårdsnämnd visat genom den av nämnden vidtagna åtgärden att öppna en upplysningsbyrå med åtföljande utställning, varest olika typer av begravningsutensilier till olika, fixa priser av enskilda entreprenörer få demonstreras. Genom dylika eller liknande åtgärder och såsom i nu nämnda fall skett med utnyttjande av den fria konkurrensen torde det helt visst så småningom lyckas att i görligaste mån bereda allmänheten säkerhet för att begravningskostnaderna hållas inom skäligen gränser. Allmänheten själv lärer ock, utom andra medel, i den fria konkurrensen hava en god hjälp i sina strävanden att nedbringa begravningskostnaderna.

I anslutning till vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 29 april 1924.

På utskottets vägnar:

TH. BORELL.

Närvarande: herrar *Borell, Pauli, Wahlmark, Anderson* i Hägelåkra, *Andersson* i Myggenäs och *Jonsson* i Lycksele samt fröken *Hesselgren*.

Reservation

av herr *Pauli* och fröken *Hesselgren* vilka anfört:

•I likhet med utskottet ha vi kommit till den uppfattningen, att missförhållanden föreligga på här ifrågavarande område, och att åtgärder för

begravningskostnadernas nedbringande vore av stor betydelse särskilt för de mindre bemedlade i de större städerna. Då vi å andra sidan icke dela utskottets betänkligheter mot företaget av den i motionen begärda utredningen, ha vi ansett, att motionen borde tillstyrkas.

Det synes oss, som om utskottets argumentering delvis grundade sig på en oriktig uppfattning av motionens innebörd. Av dess motivering framgår, att motionärerna icke, såsom utskottet förmenar, åsyftat »att lagstiftningsvägen åvägabringa för hela landet reglerande bestämmelser på detta område». Deras tanke har tvärtom varit densamma, som även vunnit utskottets anslutning, nämligen att låta vederbörande kommunala samfälligheter omhändertaga ifrågavarande angelägenheter, och de ha endast önskat, att riksdagen (exempelvis genom lämplig ändring av näringsfrihetsförordningen) skulle öppna möjlighet för de kommuner, som så önska, att i samverkan med vederbörande länsstyrelse vidtaga reglerande bestämmelser i syfte att få till stånd vissa billigare standardtyper av begravingar.

Huruvida även andra lämpliga utvägar för begravningskostnadernas nedbringande än de av motionärerna anbefallda skulle kunna finnas, t. ex. upprättandet av kommunala begravningsbyråer eller någon form av samarbete mellan kommunens kyrkogårdsnämnd och enskilda begravningsentreprenörsfirmor av det slag, som för närvarande försöksvis praktiseras i Stockholm, torde komma att framgå av den begärda utredningen.

På grund av det anförda anse vi alltså, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta inom vederbörande departement utreda frågan om möjligheten att vidtaga åtgärder, varigenom kostnaden för sådana jordfästningar, som icke bekostas allmänna medel, kunde till båtnad för allmänheten nedbringas, samt därefter till riksdagen inkomma med det förslag, vartill utredningen kan föranleda.»
